

**Juhtumikäsitus:
KORDUMAKIPPUVAD
KÜSIMUSED
MAAOMANIKELE**

Käesolev töö valmis osana projektist NaturallyEst-LIFE, “Natura 2000 kommunikatsiooni piloottegevused Eestis” (LIFE16 GIE/EE/000665), 2017–2022. Projekti rahastas Euroopa Liidu LIFE'i programm, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja projekti partnerid. Käesolev väljaanne ei pruugi kajastada Euroopa Komisjoni ametlikke seisukohti.

KÄESOLEVASSE JUHTUMIANALÜÜSI OLEME KOONDANUD NEED KORDUMA KIPPUVAD KÜSIMUSED MAAOMANIKELT, MIS ON LAEKUNUD PROJEKTI NATURALLYEST LIFE LOODUSKAITSE NÕUANDLA RAAMES.

Mis on Natura 2000 ja kas minu maa asub Natura looduskaitsealal?

Mis on Natura 2000?

Natura 2000 on üleeuroopaline kaitsealade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade säilimine pikas perspektiivis. Natura loodusalade hulka on valitud ainult kõige esinduslikumad elupaiga- ja kasvukohatüübid. Kaitse alla võetakse nii palju alasid, et ohustatud liigid ja nende elupaigad säiliks metsanduse ja põllumajanduse intensiivistumise, ja üldise saastatuse kasvust hoolimata.

Natura 2000 regulatsioonid lähtuvad 1992. aastal vastu võetud Euroopa Liidu loodusdirektiivist (92/43/EMÜ).

Kas Natura looduskaitseala on nagu reservaat, kus ei tohi üldse liikuda ega ühtki tegevust teha?

Ei, Natura looduskaitsealadel ei ole üldjuhul keelatud liikuda, marju ja seeni korjata ning täiesti välistatud pole ka jahipidamine. Keelatud on sellised tegevused, mis võivad ohustada neid liike või elupaigatüüpe, mille kaitseks see konkreetne kaitseala on loodud. Täpsemate soovituslike ja keelatud tegevuste kirjeldused on kirjas kaitse-eeskirjades ja kaitsekorralduskavades, mida koostab Keskkonnaamet. Kui te ei tea, kas teie soovitud tegevus on

lubatud või mitte, pöörduge kohaliku omavalitsuse keskkonnaspetsialisti või Keskkonnaameti poole.

Kuidas erineb Natura looduskaitseala teistest kaitsealadest?

Natura looduskaitsealade peamine erinevus teistest kaitsealadest seisneb selles, et neil aladel on esikohale seatud konkreetsete liikide ja elupaikade vajadused. Sellest tulenevalt hinnatakse iga arendustegevuse puhul selle mõju kaitstavatele väärtustele. See ei tähenda, et inimtegevus alal oleks keelatud. Paljudel juhtudel on inimtegevus alade soodsa seisundi säilitamiseks hoopis vajalik (nt rannaniitude hooldamine) ning vastavad tegevused on ette nähtud kaitsekorralduskavades ja nende elluviimiseks saab taotleda toetusi.

Kuidas ma tean, kas mu maa asub Natura looduskaitsealal?

Natura looduskaitsealade paiknemist Eestis saab vaadata Maa-ameti kaardirakendusest, kus saab enda aadressi või katastritunnust kontrollida rakendusega „Looduskaitse ja Natura 2000“.

Kuidas ma tean, millised loodusväärtused minu looduskaitsealasel maal asuvad?

Täpsemat infot looduskaitsealade ja seal leiduvate loodusväärtuste kohta saab Keskkonnaregistrist ja Eesti Looduse Infosüsteemist EELIS.

Milliste tingimustega pean arvestama looduskaitsealal tegutsedes?

Soovin ehitada hoonet oma maale, mis asub looduskaitsealal. Millised on mu võimalused, kuidas peaksin tegutsema? Kellelt saan abi?

Enne arendustegevusega (sh ehitamisega) alustamist tuleb nõu pidada Keskkonnaametiga, kes aitab leida eksperdi, et hinnata tegevuse mõjusid looduskaitseala kaitse-eesmärkidele. Hindamise käigus selgitab ekspert välja, kas tegevusel võib olla negatiivne mõju nendele elupaigatüüpidele või liikidele, kelle kaitseks on ala moodustatud ja kas see võib seega ohustada ala terviklikkust. Kui selgub, et ehitada on võimalik ka kaitstavaid väärtusi kahjustamata, võib plaani ellu viia.

Ehitussoovi korral tuleb esimese asjana pöörduda [Keskkonnaametisse](#), kes saab anda infot konkreetsel alal elavate liikide või kaitstavate elupaigatüüpide ja nende kaitsenõuete kohta. Selle põhjal saab plaanida edasisi tegevusi, nt tellida ehitusprojekti koostamist või taotleda omavalitsusest planeeringu algatamist.

Olen maaholdaja. Et loodusväärtused hoitud oleksid, on tarvis hooldada maaparanduskraave, rajada tee, paigaldada uus truup jms. Millised võimalused mul selleks on?

Igal juhul tasub taoliste tegevuste planeerimisel nõu pida Keskkonnaametiga. Kuna kõikide looduskaitsealade kohta ei ole võimalik ühtseid tingimusi välja töötada, siis hindab Keskkonnaamet iga juhtumi puhul eraldi, milline on tööde võimalik mõju elupaigale või kaitsealustele liikidele ja kas tegevus on lubatud või mitte. Seadus ütleb, et tee rajamisel, loodusliku kivimi või pinnase teisaldamisel ja teiste [looduskaitseaduse §-s 33](#) nimetatud tegevuste korral tuleb esitada Keskkonnaametile teatis töö aja ja iseloomu kohta üks kuu enne tööde alustamist. Keskkonnaamet hindab kuu aja jooksul tööde vastavust kehtestatud nõuetele ja annab teada, kas tööd on lubatud, keelatud või tuleb tööde teostamisele seada lisatingimused.

Kaitsekorraldusega seotud otseselt vajalikud tegevused on kirjas konkreetse ala kaitsekorralduskavas. Toetuse saamisel on need tegevused maaomanikuga eraldi kokku lepitud ning need võib maaholdaja täiendada Keskkonnaameti kooskõlastuseta ellu viia. Muudel juhtudel hindab Keskkonnaamet tegevuse võimalikkust juhtumihaval.

Soovin oma metsas teha raietöid. Osa metsa asub aga Natura looduskaitsealal. Millistel tingimustel tohin raiuda?

Erametsad Natura looduskaitsealadel võivad kuuluda nii sihtkaitsevööndisse kui ka piiranguvööndisse. Sihtkaitsevööndis enamasti tulu teenimisele suunatud raied lubatud ei ole. Piiranguvööndis sõltub raie võimalikkus sellest, kas alale jääb olulisi liike või elupaiku. Kui neid [keskkonnaregistris](#) ei ole, siis võib metsa majandada sarnaselt tavapärasega. Siiski tuleb järgida kehtivates kaitsekorralduskavades sisalduvaid nõudeid ja üldist põhimõtet, et tegevus ei tohi isegi kaudselt ohustada ala kaitse-eesmärki. Kui ala on kaitse alla võetud looduskaitseala, rahvuspargi või püsielupaigana, võivad raiepiirangud tulla ka [kaitse-eeskirjadest](#) või [looduskaitseadusest](#). Kaitse-eeskirjaga võidakse piiranguvööndis seada piiranguid ka raielangi suurusele ja kujule ning metsa vanuselisele koosseisule, kui see on vajalik koosluse või selles vööndis oleva kaitsealuse liigi säilimiseks.

Looduskaitseliste piirangute tõttu saamata jäänud tulu hüvitamiseks saab erametsaomanik [taotleda toetust](#).

Milliseid loodushoiutoetusi saan taotleda?

Loodushoiutoetus

Kaitseala, hoiuala või püsielupaiga hooldamiseks vajalike tööde jaoks saab **taotleda toetust**, kui tööd on määratud kaitse-eeskirjaga, kaitsekorralduskavaga ja liigi kaitse või elupaiga tegevuskavaga.

Poolloodusliku koosluse hooldamise ja taastamise toetus

Natura-alal asuva poolloodusliku koosluse hooldamiseks saab **taotleda toetust**. Samuti saab **taotleda toetust** poollooduslike koosluste taastamiseks kaitsekorralduskavade ja tegevuskavade alusel, poollooduslike koosluste hooldamiseks vajamineva taristu (nt teede, truupide, loomade varjualuste, karjaaedade) rekonstrueerimiseks, rajamiseks ja soetamiseks ning karja või töövahendite soetamiseks. Toetuste taotlemise kohta leiab infot ka [Keskkonnaameti kodulehelt](#).

Natura 2000 erametsamaa toetus

Erametsamaa omanik saab taotleda toetust Natura looduskaitsealal asuval erametsamaal looduskaitsete piirangute järgimise eest. Kui metsas leidub vääriselupaiku, saab erametsaomanik sõlmida riigiga nende kaitseks lepingu ning selle põhjal **taotleda hüvitist**.

Natura 2000 põllumajandusmaa toetus

Looduskaitsete piirangute järgimise eest Natura looduskaitsealal asuval põllumajandusmaal saab samuti **taotleda toetust**.